

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Foreign Trade and Economic Relations
Veterinary Office of Bosnia and Herzegovina

PRAKTIČNE SMJERNICE ZA CERTIFICIRANJE ODREDBI CERTIFIKATA ZA PROIZVODE RIBARSTVA

Ove smjernice su izrađene kao pomoć veterinarskom inspektoru koji vrši certificiranje pošiljki proizvoda ribarstva (u daljem tekstu: certificirajući inspektor) u cilju razumijevanja odredbi certifikata i potrebnih koraka za ispunjenje istih u pogledu potvrđivanja veterinarsko zdravstveni uvjeta za izvoz proizvoda ribarstva u Evropsku uniju.

Propisi EU od značaja za certificiranje pošiljki:

- **PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/405 od 24. ožujka 2021. o utvrđivanju popisa trećih zemalja ili njihovih regija iz kojih je odobren ulazak u Uniju određenih životinja i robe namijenjenih prehrani ljudi u skladu s Uredbom (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća a Bosna i Hercegovina trenutno je jedino odobrena za pošiljke proizvoda ribarstva i navedena je u PRILOG IX. Uredbe (EU) broj 2021/405.**
- **PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/2235 od 16. prosinca 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu uredbi (EU) 2016/429 i (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu predložaka certifikata o zdravlju životinja, predložaka službenih certifikata i predložaka certifikata o zdravlju životinja/službenih certifikata za ulazak u Uniju i premještanja unutar Unije pošiljaka određenih kategorija životinja i robe i u pogledu službenog certificiranja u vezi s takvim certifikatima te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 599/2004, provedbenih uredbi (EU) br. 636/2014 i (EU) 2019/628, Direktive 98/68/EZ i odluka 2000/572/EZ, 2003/779/EZ i 2007/240/EZ.**
- **UREDBA (EU) 2016/429 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”)**
- **UREDBA (EU) 2017/625 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredbi (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama)**

I- Odredbe certifikata –postizanje istih

II. Podaci o zdravlju (1) Potvrda o javnom zdravlju	
<p>Ja, dolje potpisani, izjavljujem da sam upoznat s relevantnim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća te potvrđujem da su proizvodi ribarstva opisani u dijelu I. proizvedeni sukladno s tim zahtjevima, a posebno da:</p>	<p>Ova izjava podrazumijeva da su nadležna tijela osigurala prema Odluci (EZ) broj 96/93 da certificirajući inspektori budu upoznati sa zakonodavnim okvirom i imaju zadovoljavajuće znanje o veterinarskom zakonodavstvu za pošiljke koje certificira.</p> <p>Svaki certificirajući inspektor mora pročitati navedene propise Evropske unije i biti upoznat sa njihovom sadržajem u relevantnom dijelu kao i sa odgovarajućom/korespondirajućim legislativom u BiH:</p> <p>Uredba (EZ) br. 178/2002 Uredba (EZ) br. 852/2004 Uredba (EZ) br. 853/2004 Uredba (EU) br. 2017/625</p>
<p>(a) dobiveni su u regiji/regijama ili zemlji/zemljama iz kojih je na dan izdavanja ovog certifikata odobren ulazak u Uniju proizvoda ribarstva i koje su izvršene na popis u Prilogu IX. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/405;</p>	<p>Članak 127. Uključivanje na popis trećih zemalja iz članka 126. stavka 2. točke (a)</p> <p>1. Uključivanje treće zemlje ili njezine regije na popis iz članka 126. stavka 2. točke (a) obavlja se u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.</p> <p>2. Komisija provedbenim aktima odobrava zahtjev koji joj je u svrhu navedenu u stavku 1. ovog članka podnijela dotična treća zemlja, popraćen odgovarajućim dokazima i jamstvima da dotične životinje i roba iz te treće zemlje ispunjavaju sve relevantne zahtjeve iz članka 126. stavka 1. ili njima jednakovrijedne zahtjeve. Ti se provedbeni akti donose i ažuriraju u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 145. stavka 2.</p> <p>Provedbena Uredba gore opisanog je Uredba Komisije (EU) 2021/405- BiH se nalazi na navedenom spisku.</p>
<p>(b) dolaze iz objekta ili objekata u kojima se primjenjuju opće higijenske mjere i provodi program temeljen na načelima sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka (HACCP) sukladno s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 852/2004, koji nadležna tijela redovito revidiraju, te su izvršeni na popis odobrenih objekata EU-a;</p>	<p>Svaki subjekt mora biti u mogućnosti da dokaže da provodi programe u sklopu vlastitih kontrola koji se temelje na načelima HACCP-a, mora biti bar jedna službena kontrola koja je potvrdila da dati programi zadovoljavaju principe HACCP-a kada su njihovi proizvodi u pitanju.</p> <p>Za potvrdu ove tačke treba:</p> <p>- izvršiti kontrolu implementacije HACCP baziranih procedura, tj. da li subjekat provodi iste, provjera propisanih koraka i evidencija o provođenju mjera detaljne obaveze propisane u članu 5. Uredbe 852/2004.</p> <p>Kontrole HACCP procedura vrši inspektor u skladu sa članom 6. stav (2) Naputka o službenim kontrolama i certifikaciji pošiljki proizvoda ribarstva u svrhu izvoza u Evropsku uniju broj: 03-4-27-15-632-1/23 od 18.04.2023 uz korištenje (ček) liste provjera i o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
<p>(c) su ulovljeni i s njima je postupano na palubi broda, istovareni su, s njima je postupano i gdje je primjenjivo pripremljeni su, obrađeni, smrznuti i odležani u higijenskim uvjetima sukladno zahtjevima navedenima u Odjeljku VIII., Poglavljima I. do IV. Priloga III. Uredbe (EZ) br. 853/2004;</p>	<p>Svaki subjekat mora prema Uredbi (EZ) br. 853/2004 ispuniti zahtjeve iz:</p> <p>Poglavlja I- ZAHTJEVI ZA BRODOVE</p> <p>Poglavlja II- ZAHTJEVI KOJI SE MORAJU ISPUNITI TOKOM I NAKON ISKRCAVANJA</p> <p>Poglavlja III- ZAHTJEVI ZA OBJEKTE, UKLJUČUJUĆI I BRODOVE, U KOJIMA SE RUKUJE PROIZVODIMA RIBARSTVA</p> <p>Poglavlja IV- ZAHTJEVI ZA PRERADENE PROIZVODE RIBARSTVA</p> <p>Samo pojedini dijelovi poglavlja I i II su primjenjivi na proizvode ribarstva dobivene u BiH (npr. infrastrukturni zahtjevi, oprema i temperature čuvanja).</p> <p>A inspektor vrši kontrolu subjekta da li provodi navedene zahtjeve u određenoj frekvenciji sukladno članku 6. stav (2) Naputka o službenim kontrolama i certifikaciji pošiljki proizvoda ribarstva u svrhu izvoza u Evropsku uniju broj: 03-4-27-15-632-1/23 od 18.04.2023 uz korištenje (ček) liste provjera i o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
<p>(d) nisu uskladišteni u skladišnom prostoru, bazenima ili spremnicima koji se upotrebljavaju u svrhe koje nisu proizvodnja i/ili skladištenje proizvoda ribarstva;</p>	<p>Jasno navedeno da prostorije i spremnici u kojim se skladište proizvodi ribarstva ne mogu imati druge namjene.</p> <p>A inspektor vrši kontrolu subjekta da li provodi navedene zahtjeve uz korištenje (ček) liste provjera i o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
<p>(e) udovoljavaju zdravstvenim standardima iz odjeljka VIII. poglavlja V. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i kriterijima iz Uredbe Komisije (EZ) br. 2073/2005</p>	<p>Svaki subjekat mora prema Uredbi (EZ) br. 853/2004 ispuniti zahtjeve iz: Poglavlje V- ZDRAVSTVENI STANDARDI ZA PROIZVODE RIBARSTVA</p> <p>Ovo se odnosi na:</p> <ol style="list-style-type: none"> Organoleptička svojstva Histamin tamo gdje je primjenjivo u skladu sa mikrobiološkim kriterijima; Ukupni isparivi azot tamo gdje je primjenjivo Paraziti; Toksini štetni za javno zdravlje za vrste za koje je primjenjivo; <p>MIKROBIOLOŠKI KRITERIJI –</p> <p>Preporuka je da subjektu u poslovanju obave i pretraga na druge mikrobiološke opasnosti (E.coli, L.monocytogenes itd.).</p> <p>Ispitivanja se provode akreditiranim metodama od strane vanjskih laboratorija ili korištenjem metoda u vlastitoj laboratoriji korištenjem pravilnikom utvrđenih metoda uz povremenu provjeru od strane vanjskih laboratorija.</p>

	<p>Za potvrdu ove tačke inspektor:</p> <p>1) vrši provjeru da li subjekat posjeduje procedure kojim se sprovode navedene obaveze po pitanju zdravstvenih standarda za proizvode ribarstva (npr. da li imaju ugovore sa vanjskim laboratorijama o ispitivanjima da li su ispoštovane frekvence, obučeno osoblje za uzimanje uzoraka itd.).</p> <p>2) vrši kontrolu evidencija subjekta i rezultata laboratorijskih ispitivanja;</p> <p>3) sastavlja službeni Zapisnik/Evidenciju o izvršenoj kontroli.</p> <p>4) uzima službene uzorke u slučaju sumnje ili radiiti prema programu službenom uzorkovanja ukoliko je takav utvrđen.</p>
(f) pakirani su, skladišteni i prevezeni sukladno Odjeljku VIII., Poglavljima VI. do VIII. Priloga III. Uredbe (EZ) br. 853/2004;	<p>Svaki subjekat mora prema Uredbi (EZ) br. 853/2004 ispuniti zahtjeve iz:</p> <p>Poglavlje VI- UMOTAVANJE I PAKIRANJE PROIZVODA RIBARSTVA</p> <p>Poglavlje VII- SKLADIŠTENJE PROIZVODA RIBARSTVA</p> <p>Poglavlje VIII- PRJEVOZ PROIZVODA RIBARSTVA</p> <p>Obratiti pažnju na mikrobiološku ispravnost leda- da li subjekat vrši redovna ispitivanja sukladno Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (" Službeni glasnik BiH" br. 40/10, 43/10, 30/12 i 62/17).</p> <p>Inspektor vrši kontrolu sukladno članku 6.stav(2) Naputka o službenim kontrolama i certifikaciji pošiljki proizvoda ribarstva u svrhu izvoza u Evropsku uniju broj: 03-4-27-15-632-1/23 od 18.04.2023uz korištenje (ček) liste provjera i o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
(g) označeni su sukladno Odjeljku I. Priloga II. Uredbe (EZ) br. 853/2004;	<p>Svaki subjekat mora prema Uredbi (EZ) br. 853/2004 ispuniti zahtjeve iz:</p> <p>Odjeljak I. Priloga II- <u>IDENTIFIKACIJSKE OZNAKE</u></p> <p>Inspektor vrši kontrolu sukladno članku 6.stav(2) Naputka o službenim kontrolama i certifikaciji pošiljki proizvoda ribarstva u svrhu izvoza u Evropsku uniju broj: 03-4-27-15-632-1/23 od 18.04.2023 uz korištenje (ček) liste provjera i o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
(h) ispunjena su jamstva koja obuhvaćaju žive životinje i njihove proizvode, ako su iz uzgoja (akvakulture), a koja su omogućena preostalim planovima podnesenima sukladno Direktivi 96/23/EZ, tj. njezinim člankom 29.; i	<p>Člankom 29. Direktive 96/23 je utvrđen postupak uvrštavanja i zadržavanja trećih zemalja na listi zemalja sa odobrenim planom praćenja rezidua i obavezama provođenja i dostavljanja plana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - BiH se nalazi na EU listi zemalja sa odobrenim planom praćenja rezidua za proizvode ribarstva. - Plan se provodi u kontinuitetu svake godine.
(i) proizvedeni su u uvjetima koji jamče sukladnost s najvećim dopuštenim količinama kontaminanata koje su utvrđene u Uredbi Komisije (EZ) br. 1881/2006;	<p>Inspektor vrši kontrolu i povjerava postojanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planova samokontrole za uzorkovanja kod subjekta moraju sadržavati provjere kontaminanti prema Uredbi Komisije (EZ) br. 1881/2006 - Monitoring nadležnih entitetskih tijela; - Plan praćenja rezidua (finansiran od Ureda za veterinarstvo BiH) se provodi u kontinuitetu svake godine <p>I o tome sastavlja službeni zapis (npr. zapisnik).</p>
(j) uspješno su prošli službene kontrole iz članaka od 67. do 71. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/627	<p>Podrazumjeva da se izvršila službenih kontrola i primjenilo Naputak za postizanje ciljeva Uredbe (EU) 2019/627 u pogledu posebnih zahtjeva i ujednačenoj minimalnoj učestalost službenih kontrola proizvoda ribarstva namijenjenih izvozu u EU broj: 03-4-27-15-632-2/23 od 18.04.2023</p>
II.2. ⁽²⁾⁽⁴⁾ Potvrda o zdravlju životinja za ribe i rakove podrijetlom iz akvakulture	<p>Uzimajući u obzir prethodno opisane opaske, zahtjevi iz tačke II.2.</p> <p>Opaska(2) ne odnose se na proizvode ribarstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) rakove koji nisu održivi, odnosno rakove koji ne mogu preživjeti ako se vrate u okoliš iz kojega su došli, (b) ribe koje su zaklane i eviscerirane prije otpreme, (c) životinje iz akvakulture i njihove proizvode koji su plasirani na tržište za prehranu ljudi bez daljnje prerade, pod uvjetom da su pakirani u pakovanja za maloprodaju koja sukladno odredbama za takva pakovanja Uredbe (EZ) br. 853/2004, (d) rakove koji se šalju u objekte za preradu odobrene sukladno članku(4)(2) Direktive 2006/88/EZ ili u centre za obradu, centre za pročišćavanje ili slična postrojenja koja su opremljena sustavom za pročišćavanje otpadnih voda koji inaktivira patogene uzročnike ili u kojima su otpadne vode podvrgnute nekoj drugoj vrsti obrade kojom se smanjuje rizik od prijenosa bolesti u prirodne vode na prihvatljivu razinu, (e) rakove koji su namijenjeni za daljnju preradu prije prehrane ljudi bez privremenog skladištenja na mjestu prerade te koji su pakirani i označeni u tu svrhu sukladno Uredbi (EZ) br. 853/2004.